

Martin Ugaldereen beste bi

[*Las brujas de Sorjin*, 1975 – *Hablando con Chillida, escultor vasco*, 1975]

Amatiño

Zeruko Argia, 667-668. zk., 1975-12-21/28: 4.

Martin Ugalde idazle joria, joririk bada, bilakatu zaigu azkenengo bi urteotan. Horra hor bere *Síntesis de la Historia del País Vasco* eta *Hablando con los vascos* guztiz ezagunak, zein baino zein Euskal Herriko "best-seller" bihurtuak.

Geroztik, Durangoko Liburu Azokaren aurretik zabaldu (?) zen *Las Brujas de Sorjin* nobela, eta egun hauetan kalera den *Hablando con Txillida* izenekoak, erreferentziaz baino ezagutzen ez duguna.

Aipatu beharrezko ere *Tres Relatos Vascos* deritzana, bostetatik ilunena, baita euskalgintzaren aldetik eztabaidagarriena ere.

– Sorginik bada, bai, Euskal Herrian.

Duela bost bat urte Euskara zen eskauindarren ikurrina. Ezkerrak, ordea, gehiago begiratzen zion "mamiari", euskaraz zein erdaraz izan. Orain, berriz, alderantziz, Gabriel Aresti eta Martin Ugaldereen obrak gonbaratzean (?) behintzat. Alde batek ez dizkio besteari onartzen, beste zenbait kasutan beretzat hartu izan dituen arrazoi berberak.

Kriterio aski finkatua eta nahiko onartua da gure artean, dibulgazio lanak "komeni" den hizkuntzatan idaz daitezkeen arren, literatura hutsak, ordea, euskaraz behar duela, baldin euskal literatura izango bada behintzat.

Zentzu honetan, Martin Ugaldereen obrak "ondo" daudeke dauden bezalaxe, bai eta *Las Brujas de Sorjin* bera ere, nobela izan arren (irakurtzen ahal duenak uler dezake). Beste gauza bat da zorioneko *Tres Relatos Vascos* edota, hobeto esan, liburu honi egileak erantsi zion hitzaurrea. "Vascos" kalifikatiboa eta hitzaurrea bera sobera leudekeen. Hoik kenduta inor ez litzateke, agian, asaldatuko eta ezta erdarazko "euskal literatura" zaleen harma bilakatu ere.

Martin Ugaldek ez die bestelakoei hitzaurrerik ezarri behar izan. Alferriko justifikaziotan baino, "el movimiento se demuestra andando". Erdaraz bada ere, Martin Ugaldek ondo asko frogatzen jakin izan duen mugimendua, hain zuzen.